

STATUS IN OGROŽENOST GNEZDITVENE POPULACIJE NAVADNE POSTOVKE (*FALCO TINNUNCULUS*) NA SEČOVELJSKIH SOLINAH

Lovrenc LIPEJ

mag., Morska Biološka postaja, Inštitut za Biologijo Univerze v Ljubljani, 66330 Piran, Fornače 65, SLO
MD, Stazione di Biologia Marina, Istituto di Biologia dell'Università di Lubiana, Pirano, SLO

IZVLEČEK

Avtor obravnava status in vidike ogroženosti navadne postovke (*Falco tinnunculus*) na Sečoveljskih solinah. Postovka je pred sto leti gnezдила tako v obalnih mestih kot tudi v dolini Dragonje, danes pa gnezdi le na Sečoveljskih solinah in črnokalskem Kraškem robu. V obdobju 1983 do 1992 je na solinah gnezdilo od 5 do 12 parov. V zadnjih letih je očiten trend upadanja populacije. Najpomembnejša dejavnika ogroženosti, ki sta povzročila upad gnezditve populacije, sta mustelidna predacija in gospodarsko oživljanje opuščениh solin. Moteči dejavniki pa postajajo zaradi vse večje popularnosti solin razni obiskovalci, ki vznemirjajo ptice v obdobju gnezdenja. Zato je potrebno dopolniti in dosledno izvajati varstveni režim, zapisan v občinskem odloku o solinskem krajinskem parku.

UVOD

Navadna postovka (*Falco tinnunculus*) je manjši predstavnik iz družine sokolov (*Falconidae*) in ena izmed treh v Sloveniji živečih vrst postovk. Nekateri ornitologi smatrajo navadno postovko za najbolj razširjeno vrsto ujede Palearktika in Afrike (CADE 1982).

O navadni postovki v Sloveniji ni veliko napisanega, čeprav je v evropskem in svetovnem merilu ena najbolj raziskanih vrst ujed nasploh (CAVE 1968, PIECHOCKI 1979, BIRD & BOWMAN 1987, VILLAGE 1987, 1989, 1990). Edini daljši zapis obravnava njeno gnezditveno problematiko na solinah (LIPEJ 1988).

Sečoveljske soline ležijo ob ustju reke Dragonje v piranski občini. Že od nekdaj imajo sloves edinstvenega ornitološkega območja v Sloveniji (LIPEJ & ŠKORNIK 1988). Zanimive so bodisi kot prezimovališče ali gnezdišče velikega števila ptic. Poleg ornitološkega pomena pa so soline pomembne tudi iz botaničnega, favnišnega, etnološkega, geografskega in naravovarstvenega vidika (KALIGARIČ & TRATNIK 1981). Zaradi vsega omenjenega so bile Sečoveljske soline decembra 1989 razglašene kot krajinski park s petimi naravnimi rezervati (Uradne objave, Primorske novice, št. 5, Koper, 26. 1. 1990).

S pričujočim sestavkom želi avtor seznaniti bralce s statusom in ogroženostjo navadne postovke v lokalnem

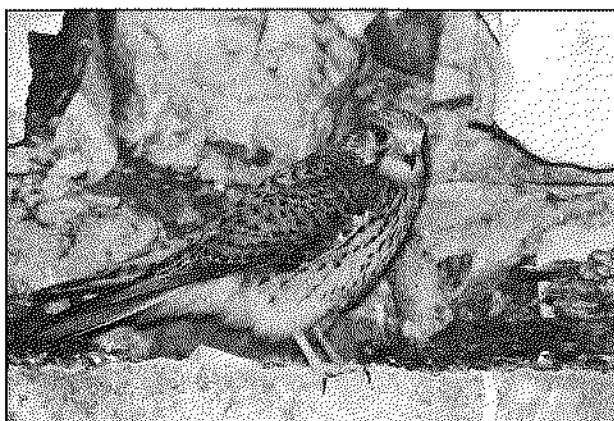
in deloma v slovenskem merilu. Obenem pa je namen tega članka konkretno prispevati k naravovarstvenim prizadevanjem množice slovenskih ornitologov in favnistov, ki so že pred časom doumeli edinstvenost solin za slovenski prostor.

STATUS

V Sloveniji je navadna postovka (v nadaljnjem tekstu postovka) v gnezditvenem obdobju splošno razširjena ujeta (GEISTER 1989). Gnezdi predvsem na drevesih, redkeje pa na zidanih objektih in skalovju. Kot ostali sokoli tudi postovka ne gradi gnezda, pač pa si za vzrejo legla izbere zapuščena gnezda vran, veveric, sov ali drugih vrst ptic (VILLAGE 1990).

V Slovenski Istri pa gnezdi le v skalnih razpokah in luknjah Kraškega roba in v opuščениh solinskih hišah Sečoveljskih solin (slika 1).

Najstarejši podatki o gnezdenju postovke v Slovenski Istri izvirajo iz prejšnjega stoletja, ko je ornitofavno tega območja raziskoval Bernardo Schiavuzzi. Postovko navaja kot redno gnezdilko beneškega obzidja nad Piranom in obzidja piranske stolnice (SCHIAVUZZI 1883). V porečju Dragonje omenja gnezditve postovke (od koder so mu prinesli dva mladiča iz gnezda) iz lokalitete,

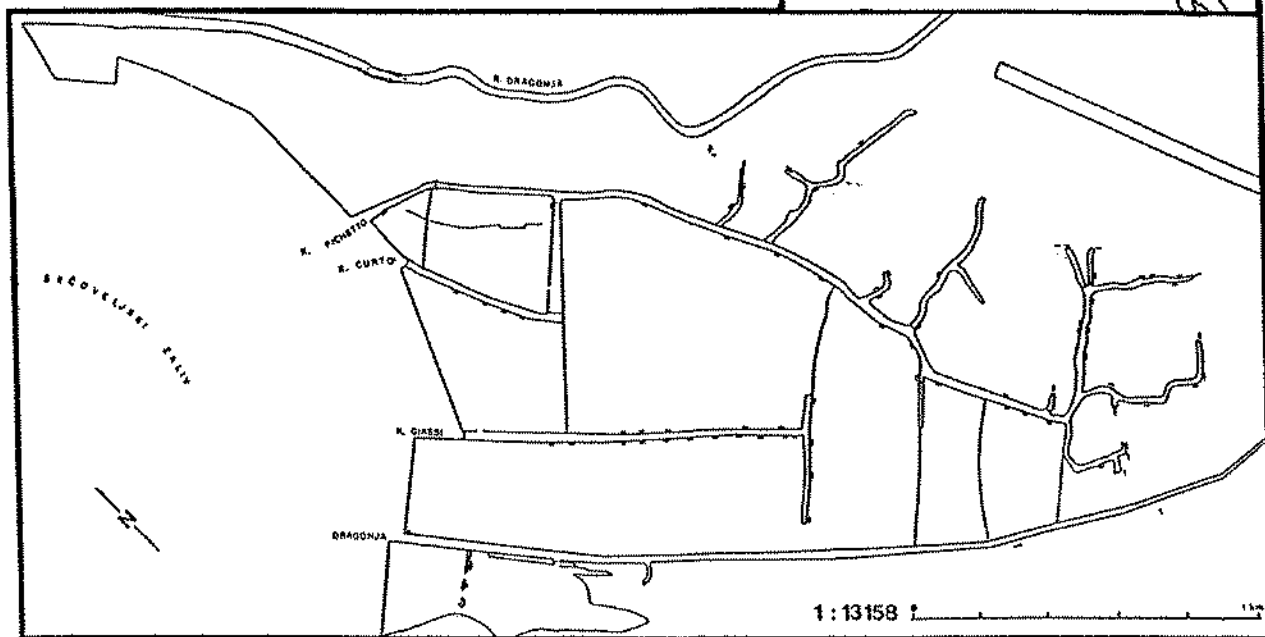
Slika 1: Navadna postovka je ena izmed treh v Sloveniji živečih vrst postovk. (Foto: B. Marčeta)

ki jo opisuje pod imenom "Belle grotte". Domnevam, da gre za Steno pri Dragonji, kjer je veliko primernih gnezdilnih niš, čeprav postovka tam danes ne gnezdi.

GREGORI (1976) omenja, da je postovka gnezдила na zvoniku Sečoveljske cerkve leta 1976. Solinske hiše je tega leta pregledoval, vendar je v njih našel le gnezda velikega skovika (*Otus scops*) in čuka (*Athene noctua*), ne pa tudi postovke (GREGORI, ustno). Že leta 1977 pa naj bi po ustnih podatkih I. Geistra, J. Gregorija in D. Šereta, ki so v sedemdesetih letih raziskovali ornitofavno solin, postovka začela gnezditi tudi na solinah. ŠMUC (1980) navaja v svojem diplomskem delu, da

so v obdobju 1977-1978 redno gnezdili 2-3 pari postovk.

Od leta 1983 do leta 1985 so člani Ornitološkega društva Ixobrychus začeli sistematično iskati postovkina gnezda in v njih obročkati mladiče, Goran Palčič pa je zbral tudi nekaj podatkov o gnezditveni ekologiji te vrste. Od leta 1985 se z biologijo postovke na solinah ukvarja avtor tega prispevka. Preiskovano območje obsega, za ornitofavno najbolj zanimivi, opuščeni del solin ob kanalih Curto, Giassi in Picchetto (slika 2). V obdobju od 1983 do 1992 je na solinah gnezdilo od 5 do 12 parov postovk. Največ parov je gnezdilo leta 1985 (tab. 1). Že v naslednjem letu se je število gnezdečih parov prepolovilo. V zadnjih dveh letih je na solinah gnezdilo le pet parov postovk.

Slika 2: Zemljevid obravnavanega območja. Opuščeni del Sečoveljskih solin. (Risba: B. Marčeta)

OGROŽENOST

1. Naravni vplivi

a) Kunje plenjenje (mustelidna predacija)

Kune so najpomembnejši plenilci gnezdičev duplarjev v zmernem in borealnem pasu (SONERUD 1985). Tudi na solinah je kuna belica (*Martes martes*), posebej v zadnjih letih opazovanja, često plenila postovkina gnezda. Prvi zanesljiv podatek o kunjem plenjenju je bil zabeležen leta 1987, ko je bilo izplenjeno nepopolno leglo.

V nekaterih letih je izplenila skoraj vsa gnezda. Legla z jajci je plenila le v nekaj primerih (slika 3), medtem ko je v zadnjih štirih letih zdesetkala produkcijo mladičev. Kuna je vedno pobila vse mladiče v gnezdu, požrla pa le enega in le še enega obglavila. Vse ostale mladiče je pustila nedotaknjene (slika 4). Zvlekla jih je v grmičje ali zarasle koticke v solinarski hiši.

Pred kuno so bila varna le gnezda v hišah, ki so bile v obdobju mladičev v poplavljenih bazenih. Očitno so bila zaradi poplavljenosti bazena ta gnezda za kuno nedostopna, saj jih ni mogla izvohati.

Gnezdenje na strukturah, ki so delo človeka, vedno predstavlja določeno tveganje za postovke, še posebej na solinah, kjer so gnezda le nekaj metrov od tal in zato lahko dostopna za plenilce in človeka.

Kune so plenile na solinah tudi v obdobju, ko je bil lov na solinah dovoljen, torej pred sprejemom občinskega odloka o krajinskem parku. Zato mustelidna predacija, ki je še posebej izrazita v zadnjih nekaj letih, ni povezana ali razložljiva z odsotnostjo lovskega odstrela na solinah.

O mustelidni predaciji je v strokovni literaturi veliko napisanega. Tovrstne raziskave so bile narejene v Skandinaviji na primeru koconogega čuka (*Aegolius funereus*) (KORPIMAKI 1987a, SONERUD 1985) in lesne sove (*Strix aluco*) (DELMEE & al., 1978; 1982). SONERUD (1985) je raziskoval plenjenje legel koconogega čuka v Skandinaviji. Njegovi rezultati so pokazali, da je plenjenje gnezdičnic naraščalo z njihovo starostjo. Poleg tega je ugotovil, da je kuna belica izplenila tista gnezda, ki so bila izplenjena že leto poprej. Zato avtor domneva, da si kuna belica vsako najdeno (in izplenjeno) gnezdo vtisne v spomin, da bi ga naslednje leto vnovič izplenila. Verjetno si tudi kuna belica s solin vtisne v spomin postovkina gnezda in jih v naslednjih letih izpleni.

TOSO (1988) navaja zveri iz družine kun (*Mustelidae*) kot plenilce jajc navadnih postovk. Zanimivo je, da VIL-LAGE (1990) v svoji monografiji o postovki ne omenja nobenega primera mustelidne predacije. Kot plenilce postovk in njihovih legel omenja le mačke, lisice, ujede in sove.

leto	vseh gnezd	izplenjenih legel	izplenjenih zaleg	zapuščenih gnezd (*)
1983	8	0	0	1
1984	7	0	0	0
1985	12	0	0	0
1986	6	0	0	0
1987	5	1	2	0
1988	8	1	0	0
1989	8	1	0	0
1990	7	2	3	1
1991	5	3	1**	0
1992	5	0	0	0

* upoštevana samo gnezda, v katerih je kuna pobila samca ali samico

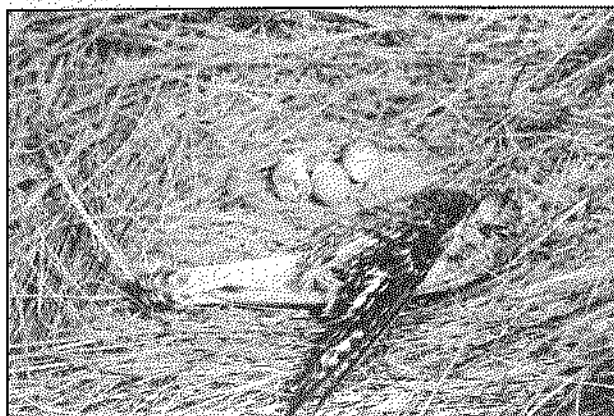
** mladiči izplenjeni v stadiju poletencev

Tabela 1: Gnezditvena populacija navadne postovke (*Falco tinnunculus*) na Sečoveljskih solinah v obdobju 1983-1992: podatki o številu gnezdečih parov in mustelidni predaciji

Prav tako tudi CAVE (1968) ne navaja kun (rod *Martes*) kot plenilk, pač pa omenja malo podlasico (*Mustela nivalis*) in hermelina (*Mustela erminea*) kot redka plenilca legel. Mnenja sem, da če govorimo o naravnem ravnotežju in o njegovi ohranitvi, potem moramo sprejeti plenjenje kun kot povsem naraven pojav. Da bi varovali gnezditveno populacijo postovk na solinah je bolj smiselno zaščititi gnezda postovk kot pa eliminirati plenilca.

b) Kompeticija

Drugi naravni način ogrožanja je naravna kompeticija. Najbolj znani kompetitorji postovke so ujede in sove njenega velikostnega razreda, ki s postovko živijo simpatrično. Med njimi naj omenim malo uharico (*Asio otus*), ki je v tem smislu tudi najbolj raziskana (ZIESEMER 1973, KORPIMAKI 1987b), ki pa na solinah ne gnezdi. Tako ostaja na tem območju edini resnejši kompetitor (predvsem v smislu gnezdenja) navadna kavka (*Coleus monedula*), katere število gnezdečih parov se v zadnjih letih povečuje. Podobno kot postovka si tudi kavka izbere primerno polico v zapuščenih solinskih hišah za gnezdenje, vendar začne kavka gnezdit prejšnjim in običajno zasede ugodnejše gnezdične niše. Leta 1989 sta v isti hiši gnezdili obe vrsti; postovka na zunanji strani, kavka pa v bivšem postovkinem gnezdu na notranji strani.

Slika 3: *Kuna belica (Martes foina) je izplenila leglo postovke in pobila samico. Mustelidna predacija je eden od najbolj perečih dejavnikov, ki ogrožajo solinsko populacijo navadne postovke. (Foto: L. Lipej)*

2. Rekreatijski vplivi

Ti vplivi so večinoma posredni in antropogenega izvora. Soline so čedalje bolj popularne za razne obiskovalce. V gnezditvenem obdobju si jih izbere kot izletno točko veliko obiskovalcev; od kolesarjev, kopalcev, nudistov, sprehajalcev psov, piknikarjev do vsakovrstnih rekreativcev, ki na razne načine ogrožajo uspešnost gnezdenja.

a) Lov

Po pripovedovanju Marjana Jamška, živinorejca na levem bregu Dragonje, so med njimi žal tudi lovci, ki se ne ozirajo na prepoved lova v solinah. Po podatkih NEWTONA in sodelavcev (1981), ki so opravili analizo smrtnosti navadne postovke v Angliji, je zaradi lova poginilo 4 % vseh poginulih postovk.

b) Piknikarjenje in taborjenje

Za večino ujed je značilno, da so posebej občutljive za motnje (hrup, nemir) v bližini gnezda na začetku gnezditvene sezone. Tako je v bivši Sovjetski zvezi zaradi množičnega turizma ob rekah in jezerih močno upadlo število črnih škarnikov (*Milvus migrans*) (GENSBOL 1984). Zato ni odveč pomislek, da lahko tudi piknikarjenje in taborjenje na solinah zmanjšata uspešnost gnezdenja. Piknikarjenje je v tem smislu nekoliko manj škodljivo, ker gre samo za enodnevno motenje, medtem ko ima taborjenje (pod katerim razumem večdnevno zadrževanje na določenem mestu) v občutljivem obdobju gnezdenja lahko še toliko hujše posledice.

c) Naravoslovna fotografija

Kdorkoli se ukvarja s proučevanjem ujed, mora pri svojem delu upoštevati določena pravila, da bi se tako izognil nepotrebnemu vznemirjanju ptic. Še posebej pomembno pri tem je, da se ne približujemo gnezdom v obdobju valjenja ali neposredno pred tem. Prestrašena samica se zaradi tega oddalji od gnezda za krajši ali daljši čas, v katerem obstaja možnost, da se jajca ohladijo ali da gnezdo izplenijo plenilci ali kompetitorji. Prav tako je priporočljivo, da se tudi v obdobju mladičev mudimo ob gnezdu le čimkrajši čas, saj so mladiči popolnoma odvisni od samice. Tudi za naravoslovno fotografijo je potrebno dobro poznavanje gnezditvenih navad postovke, visoko razvita etika in obvladanje različnih maskirnih tehnik.

3. Gospodarski vplivi

a) Požiganje trstišč

Sečoveljske soline so izrazito dvočlono okolje. Sam solinski predel je ariden, medtem ko je levi breg Dragonje, ki ga označuje obsežno trstišče in kraški izviri pretežno humiden. V manjšem obsegu so trstišča tudi na začetku solin pri Stojbah. Trstišča so zavetišča za veliko število ptic in malih sesalcev, zato predstavlja požiganje takih sestojev krčenje lovnega teritorija postovke in s tem posredno vpliva tudi na lovni uspeh.

b) Gospodarsko oživljanje

Leta 1986 se je začelo gospodarsko oživljanje opuščanih solin in tedaj so ob kanalu Picchetto razširili solinske nasipe. S tem so postale opuščene soline ob največjem solinskem kanalu prevozne za motorna vozila (LIPEJ 1988).

Zaradi gospodarskega oživljanja je bila v zadnjih letih glavna gnezda postovk grupirana na enem delu solin (slika 5). Buldožiranje in širjenje nasipov je bistveno poškodovalo solinske hiše in gnezdišča v njih ter omogočilo dostop na soline raznim motornim vozilom. Poleg tega se je ta dejavnost izvajala ravno v obdobju gnezdenja.

Zaradi hrupa in nemira se je gnezditvena populacija postovk razcepila na dva dela. Do praznine je prišlo na mestih, kjer je bila usmerjena dejavnost strojnega ravnanja in širjenja nasipov.

c) Ceste

Glavni razlogi smrtnosti navadne postovke v Veliki Britaniji so lakota (29%), notranje krvavitve (hemoragije) (13%), cestne nezgode (12%), bolezni (11%), dru-

gačne vrste poškodb (9%) in lov (4%). Ostalih vzrokov (20%) ni bilo moč določiti (NEWTON & al. 1981). Dokaj visok odstotek povoženih postovk pripisujejo lovu ob cestah in na njih. Do podobnih ugotovitev je prišel HERNANDEZ (1988) pri študiju smrtnosti na cesti pri navadnem čuku (*Athene noctua*) v Španiji. Solinske postovke često prežijo na plen na električnih drogovih ob cesti Sečovelje-Savudrija-Umag, kjer je zaradi čistine lažje pleniti male sesalce in plazilce. Čeprav ni nobenih podatkov na voljo o cestni smrtnosti solinskih postovk, sklepam, da verjetno prihaja do cestnih nezgod tudi ob tej cesti.

d) Letališče

Letališče le posredno ogroža postovko. Ob morebitnem širjenju letališča bi se s tem zmanjšala površina opuščenenih solin, ki nudi gnezdišče in lovišče postovkam.

4. Vplivi kontaminacije okolja

Raziskav v Sloveniji še ni. Obstajajo le preliminarni podatki o vsebnosti Hg v peresih postovk iz solin (PLANINC & LIPEJ, neobjavljeno), ki kažejo pozitivne vrednosti (od 0.88 do 1.04 ppm Hg). Tudi drugod po svetu so tovrstne raziskave analize živega srebra zelo redke (VILLAGE 1990), tako da imamo na voljo le malo primerjalnih podatkov. JUILLARD & al. (1978) navajajo vrednosti od 0.01 do 0.04 ppm Hg v sterilnih jajcih navadne postovke v kantonu Jura. Ti podatki, ki so bistveno nižji od naših, pa niso uporabni za primerjavo, saj vsebujejo peresa višje koncentracije Hg kot jajca ali tkiva (SOLONEN & LODENIUS 1990).

Pri 13% mrtvih postovk, najdenih v Angliji, pri katerih so našli notranje krvavitve, domnevajo, da jih je lahko povzročila povišana koncentracija organoklorinskih pesticidov DDE (stabilni metabolit bolj slovitega DDT) in HEOD (NEWTON & al. 1981). Popolno pomanjkanje podatkov o kontaminaciji okolja s pesticidi in o bioakumulaciji le-teh v Slovenski Istri narekuje začetek tovrstnih raziskav tudi v našem prostoru.

5. Ostalo

Med negativnimi vplivi je treba opozoriti še na odprtje solinarskega muzeja v obnovljeni solinarski hiši. Od takrat namreč postovke ne gnezdijo več ob kanalu Giassi.

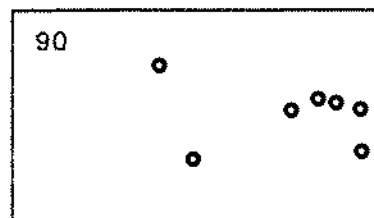
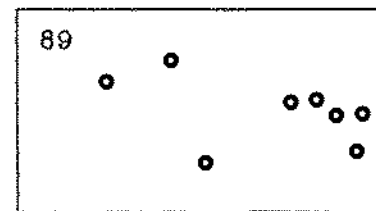
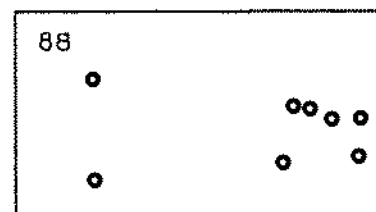
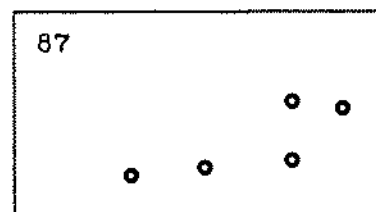
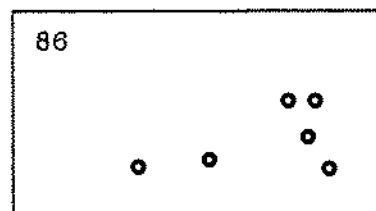
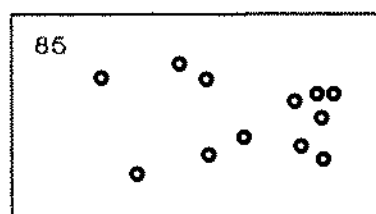
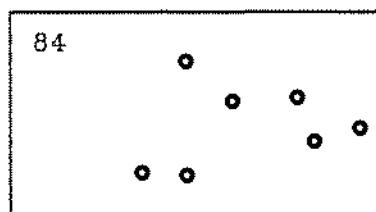
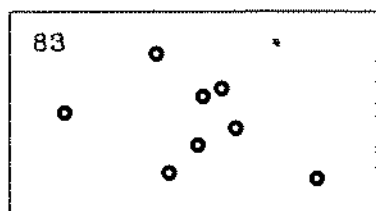
V tabeli 2 sem ponazoril večino omenjenih načinov ogrožanja postovke in njenega gnezdenja. Uporabil sem svoje ugotovitve in podatke iz literature, ponekod pa sem podal svojo približno oceno (Tab. 2).

NARAVOVARSTVENI KOMENTAR

Pred sto leti je postovka gnezdila na beneškem obzidju in obzidju piranske cerkve, v koprski stolnici in dolini Dragonje (SCHIAVUZZI 1883). Danes gnezdi le še na Sečoveljskih solinah in Kraškem robu. Verjetno so soline edino razpoložljivo gnezdišče postovk v dolini Dragonje in sploh v piranski občini. V stoletnem obdobju so ljudje izkrčili in pozidali večje površine, na katerih bi lahko postovka lovila. Tako je postala razdalja od potencialnih gnezditeljskih niš v piranskih obzidjih in cerkvah do lovilnega teritorija prevelika in postovke so si raje izbrale razpoložljive gnezditeljske niše v manjših krajih, kot npr. v sečoveljski cerkvi (GREGORI 1976) in kasneje na Sečoveljskih solinah. Te gnezditeljske niše so bile bistveno bližje razpoložljivim lovnim habitatom, kar je še posebej pomembno v obdobju gnezdenja, ko je potreba po hrani največja.

Slika 4: Izplenjeno gnezdo z mladiči navadne postovke. Kuna belica je pomorila vse mladiče, le enega pa požrla. Žal so taki dogodki v zadnjih letih pogosti. (Foto: L. Lipej)

Slika 5: Prostorska razporeditev gnezd navadne postovke na solinah v obdobju 1983-1992.

NEWTON (1979) ugotavlja, da je v odsotnosti antropogenih vplivov pri večini ujed število gnezdečih parov omejeno z razpoložljivostjo hrane v okolju in od števila razpoložljivih gnezdilnih niš.

Zaradi čedalje večjega propadanja solinarskih hiš se je število razpoložljivih gnezdilnih niš, primernih za gnezdenje navadne postovke, drastično zmanjšalo. Gospodarsko oživljanje opuščanih solin je ta proces pospešilo, po drugi strani pa omogočilo nenadzorovan promet po solinah. Ker je bila ta dejavnost prisotna ravno v obdobju gnezdenja postovk (april-junij), je to še dodatno vplivalo na gnezditveni uspeh postovke.

Da postovka ne bi popolnoma izginila iz solin, je smiselno ohranjati (vzdrževati) čim večje število razpoložljivih, za gnezdenje primernih niš. Obstajata dve možnosti:

1) da vzdržujemo ali oblikujemo primerne gnezdilne police v stenah solinskih hiš in jih ustrezno zavarujemo pred kuno belico,

2) da izdelamo umetne lesene valilnice, ki jih namestimo bodisi v solinskih hišah ali na kolih izven hiš z ustrezno zaščito pred kuno belico.

Zaščita postovk je v tesni zvezi z globalno zaščito solin. Zato moramo za uspeh pri ohranjanju solinske populacije postovk in sploh solinske ornitofavne zagotoviti tudi primeren varstveni režim na solinah, ki je že sprejet v odloku o krajinskem parku, a v praksi na žalost ni udejanjen.

BROWN (1976) ugotavlja, da je za uspešno varstvo ujed potrebno zadostiti petim osnovnim pogojem:

- zavarovati pomembne predele iz nemotenega gnezditvenega območja,
- zagotoviti pravno zaščito,
- osveščati javnost,
- odpraviti nepotrebne motnje v gnezditvenem obdobju,
- in učinkovito kontrolirati onesnaževanje okolja.

Vsekakor je ena od poglavitnih namembnosti solin tudi rekreativni vidik, vendar je treba le-tega uskladiti s 7. členom o zavarovanju solin, ki pravi, da je v času gnezdenja solinskih ptic na območju solinskih rezervatov

prepovedano približevati se ali obiskovati gnezdišča (Uradne objave, Primorske novice, št. 5, Koper, 26.1.1990). Zato bi bilo smiselno uvesti naslednje ukrepe:

1) Prepovedan dostop na Fontanigge in bazene ob kanalu Picchetto, (kjer je tudi ornitološki rezervat) v času gnezdenja postovke (april-junij) in ostalih solinskih ptic.

Dostop na soline bi morali preprečiti vsem motornim vozilom in motornim kolesom.

Dopuščam možnost, da bi v smislu zadoščenja rekreativne namembnosti solin začrtali pot za kolesarje in pešce (tudi sprehajalce s psi) seveda v takem obsegu in smeri, ki bi minimalno ogrožala mir na solinah. Pri tem mislim predvsem na kolovozno cesto, ki vodi z glavne ceste Lucija - Umag ob današnji Dragonji do morja. Za dosledno uresničenje tega ukrepa bi morali zagotoviti čuvajsko službo vsaj v maju in juniju.

2) Opozorilne table, kažipoti in označbe.

Opozorilne table bi opozarjale na npr. prepoved lova, nabiranja suhega cvetja (mrežica), kurjenja, prepoved gibanja na določenih mestih (kot so gnezdišča postovk in ornitološki rezervat ob bazenu Picchetto), prepoved ribolova, taborjenja, odlaganja odpadkov in drugo. S kažipoti pa bi obiskovalce solin napotili npr. proti etnološkemu muzeju, v botanični vrt, k bazenu s halofiti ali podobno. Z raznimi tablami z označbami bi obiskovalce opozorili na razne znamenitosti solin. Mogoče je v zvezi s tem primerljiva izkušnja Jesenkove poti v Ljubljani.

3) Osveščanje javnosti.

O Sečoveljskih solinah je bilo v poljudni literaturi ogromno napisanega. Prav tako je bilo v ta del Slovenske Istre organizirano veliko ekskurzij, zato je slovenska javnost že nekoliko seznanjena s to problematiko.

Vsekakor je potrebno z osveščanjem nadaljevati. Sečoveljskih solin prav gotovo ne moremo primerjati s Triglavskim narodnim parkom, lahko pa jih postavimo ob bok nekaterim znamenitostim, ki imajo v slovenskem prostoru velik pomen, kot na primer Arboretum Volčji potok, Javorniški rovt ali Rakov Škocjan.

Če bo v občinskem odloku zapisan varstveni režim tudi konkretno udejanjen, potem je smiselno upati, da se bo gnezditvena populacija navadne postovke na solinah ohranila tudi v prihodnje.

VPLIVI	NAČINI OGROŽANJA	GNEZDENJE			DIREKTA SNRNOST	HABITAT	HRANA	MESTA HOŠTANJE
		MEHANIČNO OGROŽE	TOXIKOGENA	KLIMATSKI				
REKREACIJSKI	LOVSKA DEJAVNOST				•			NO
	TABORJENJE ^o	••	••	•				HN
	PIKNIKARJENJE	•	••					HN
	IZLETNIKI Z MOTOR. VOZIL I	••	••	•				HN
	IZLETNIKI PEŠCI	•						N
GOSPODARSKI	NARAVOSLOVNA FOTOGRAFIJA		••					N
	POŽIGANJE TRSTIŠČ					••	•	PO
	BULDOŽIRANJE IN ŠIRJENJE NASIPOV	•••	•••	•		••	••	NO
	CESTE ^o				•			NO
KONTAMINACIJA OKOLJA	LETALIŠČE					•		PO
	TEŽKE KOVINE ^o	•	•••	•••	••		•	NO
	ORGANOKLORINSKI ^o PESTICIDI	•	•••	•••			•	NO
NARAVNI MARNI	POLIKLORIRANI ^o BIFENILI		•••	•••			•	NO
	MUSTELIDNA PREDACIJA	•	•••	•••	•			NO
	NARAVNI KOMPETITORJI	•	•					NO

- = POTENCIALNA VERJETNOST OGROŽENOSTI
- = POVIŠANA VERJETNOST OGROŽENOSTI
- = ŠKODLJIVE POSLEDICE
- N = n e m i r
- H = h r u p
- NO = neposredna ogroženost
- PO = posredna ogroženost
- o = ocena po podatkih iz literature

Tabela 2: Ocena ogroženosti gnezditvene populacije navadne postovke na Sečoveljskih solinah.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem prof. Janezu Gregoriju, Daretu Šeretu in Iztoku Geistru za njihove podatke o postovki na solinah. Posebno zahvalo sem dolžan mag. Davorinu Tometu za kritične pripombe pri prebiranju rokopisa, Miranu Gjerkešu in Bojanu Marčeti pa za prijetne trenutke, preživete na solinah in črnokalskem Kraškem robu pri opazovanju postovke.

RIASSUNTO

L'Autore tratta lo stato e i fattori di rischio per la popolazione dei gheppi (Falco tinnunculus) nelle saline di Sicciole. Cent'anni fa il gheppio nidificava sia nelle città costiere che nella valle del Dragogna, mentre oggi nidifica soltanto nelle saline di Sicciole e sul costone carsico presso Cernical. Nel periodo tra il 1983 e il 1992 nelle saline nidificavano dalle 5 alle 12 coppie. Negli ultimi anni è palese nella popolazione dei gheppi una tendenza decrescente. I fattori di rischio più importanti, che hanno causato la decrescenza della popolazione nidificatrice, sono i predatori mustelidi e la ripresa delle attività economiche nelle saline abbandonate. A causa della crescente

popolarità delle saline, un fattore di disturbo diventano anche i numerosi visitatori che disturbano gli uccelli nel periodo della nidificazione. Perciò è necessario completare e mettere in atto con coerenza il regime di tutela contenuto nella delibera comunale sull'istituzione del parco naturale delle saline.

LITERATURA

- BIRD, D. & R. BOWMAN (EDS.) (1987).** The Ancestral Kestrel, Raptor Res. Found. Inc. and MacDonald Raptor Res. Centre of McGill Univ., Ste. Anne de Bellevue, Quebec, pp. 1-178.
- BROWN, L. (1976).** British birds of prey. Collins New naturalist series. Bloomsbury Books London, pp. 1-400.
- CADE, T.J. (1982).** Falcons of the World. Alauda Editoriale. Milano. pp.1-188.
- CAVE, A.J. (1968).** The breeding of Kestrel in the reclaimed area Oostelijk Flevoland. *Neth.J.Zool.* 18:314-405.
- DELMEE, E., P.DACHY & P. SIMON (1978).** Quinze années d'observations sur la reproduction d'une population forestière de Chouettes Hurlottes, *Strix aluco*. *Gerfaut* 68(4):590-650.
- DELMEE, E., P.DACHY & P.SIMON (1982).** Particulaires écologiques des Chouettes Hurlottes *Strix aluco* de la forêt de Beloeie -en- Hinault. *Gerfaut* 72:287-306.
- GEISTER, I. (1989).** Slovenski prispevek k evropskemu ornitološkemu atlasu. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. pp. 1-40.
- GENSOL, B. (1984).** Collins guide to the birds of prey of Britain and Europe, North Africa and the Middle East. Collins, Grafton Street, London, pp 1-384.
- GREGORI, J. (1976).** Okvirni, ekološki in favnistični pregled ptičev Sečoveljskih solin in bližnje okolice. *Varstvo narave* 9:65-80.
- HERNANDEZ, M. (1988).** Road mortality of the Little owl (*Athene noctua*) in Spain. *J. of Raptor Res.* 22(3): 81-84.
- JUILLARD, M., J.-C. PRAZ, A. ETORNAUD & P. BEAUD (1978).** Données sur la contamination des Rapaces de Suisse romande et de leurs oeufs par les biocides organochlores, les PCB et les métaux lourds. *Nos Oiseaux* 34(5):189-206.
- KALIGARIČ, M. & M. TRATNIK (1981).** Ohranimo Sečoveljske soline. *Proteus* 44:122-126.
- KORPIMAKI, E. (1987a).** Selection for nest-hole shifts and tactics of breeding dispersal in Tengmalm's owl *Aegolius funereus* *J. of Anim. Ecol.* 56:185-196.
- KORPIMAKI, E. (1987b).** Dietary shifts, niche relationships and reproductive output of coexisting Kestrels and Long-eared owls. *Oecologia* 74:227-285.
- LIPEJ, L. (1988).** Postovka. *Lovec* 1988(5):138-139.
- LIPEJ, L. & I. ŠKORNIK (1988).** Sečoveljske soline - tokrat drugače. *Proteus* 51(9-10):359-363.
- NEWTON, I. (1979).** Population ecology of raptors. T & A D Poyser, Calton. pp. 1-381.
- NEWTON, I., BELL, A.A. & I. WYLLIE (1981).** Mortality of Sparrowhawks and Kestrels. *British Birds* 75:195 - 204.
- PIECHOCKI, R. (1979).** Die Turmfalke. Die neue Brehme Bucherei. pp. 1-106.
- SCHIAVUZZI, B. (1883).** Materiali per un'avifauna del territorio di Trieste fino a Monfalcone e dell'Istria. *Boll.-Soc. Adr.Sci.Nat.Trieste*, 8:3-78, Trst.
- SOLONEN, T. & M. LODENIUS (1990).** Feathers of birds of prey as indicators of mercury contamination in southern Finland. *Holarct. Ecology* 13(3):229-327.
- SONERUD, G.A. (1985).** Nest hole shifts in Tengmalm's owl *Aegolius funereus* as defence against nest predation involving long-term memory in the predator. *J. of Anim. Ecol.* 54:179-192.
- ŠMUC, A. (1980).** Ptice Sečoveljskih in Ulcinjskih solin. Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani.
- TOSO, S. (1988).** Il Gheppio. *Oasis*, 1988, IV:58-69, Musumeci Editore.
- VILLAGE, A. (1987).** Population regulation in Kestrels. **IN: BIRD, D. & R. BOWMAN (EDS.) 1987.** The ancestral Kestrel, Raptor Res. Found. Inc. and MacDonald Raptor Res. Centre of McGill Univ., Ste. Anne de Bellevue, Quebec, 28-42.
- VILLAGE, A. (1989).** Factors limiting European kestrel *Falco tinnunculus* numbers in different habitats. **IN: MEYBURGH, B.-U. & R.D.CHANCELLOR eds.(1989)** Raptors in the modern world, WWGBP, Berlin, London & Paris, 193-202.
- VILLAGE, A. (1990).** The Kestrel. T & A D Poyser. Calton. pp. 1-352.
- ZIESEMER, F. (1973).** Siedlungsdichte und Brutbiologie von Wald- Ohreule, *Asio otus*, und Turmfalk, *Falco tinnunculus*, nach Probeflachenuntersuchungen. *Corax* 4 - (2/3):79-92.